

1. Globale schets van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

- Bij de vorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid - begin zestiger jaren - besloten de lidstaten om het nationale beleid onder één gemeenschappelijke noemer te brengen. De Zes gebruikten een overgangperiode van 6 jaar om hun onderlinge prijsverschillen te egaliseren, hun intra-douane-tarieven af te breken, het gemeenschappelijk buitentarief op te bouwen etc.
- Het gemeenschappelijk landbouwbeleid werd qua instrumentarium gelijk voor alle deelnemende landen. In het kader van dit beleid stelt de Raad jaarlijks op voorstel van de Europese Commissie de landbouwprijzen vast. Het gaat daarbij om een scala van prijsbegrippen, zoals richtprijzen, oriëntatieprijzen, interventieprijzen etc. Alleen de interventieprijzen hebben het karakter van een garantieprijs. Deze gelden voor de gehele Gemeenschap voor een groot aantal belangrijke produkten (granen, vlees, suiker, zuivel etc.). Voor sommige produkten kent het gemeenschappelijk beleid geen enkele interne prijsondersteuning (pluimvee en eieren). Voor enkele produkten bestaat nog geen gemeenschappelijk beleid (aardappelen, schapevlees, alcohol). Globaal aangeduid valt thans + 90% van de EEG-landbouwproductie onder de werking van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.
- Het is uiteraard de bedoeling om de in uitzicht gestelde prijzen voor de producenten ook metterdaad zo goed mogelijk te realiseren, om aldus, met behulp van dit beleid, te trachten voor de producenten een redelijk inkomen uit de markt te verkrijgen. Daartoe staan in grote lijnen een tweetal globale maatregelen ten dienste. Enerzijds beschermt de Gemeenschap zijn interne markt en het gewenste prijspeil tegen verstoringen van buitenaf, anderzijds beschermt zij de markt tegen verstoringen van binnen-uit.

- De bescherming aan de buitengrens van de Gemeenschap omvat een stelsel van heffingen, waarmee ingevoerde produkten worden opgetrokken naar het EEG-prijspeil. Bij uitvoer wordt veelal een restitutie verstrekt om op de doorgaans veel lager noterende wereldmarkt te kunnen verkopen. De interne bescherming bestaat in een interventiepolitiek, overwegend in de vorm van overheidsinterventie. Wanneer de interne marktprijzen beneden van tevoren vastgestelde minima dalen, kan het produkt worden ingeleverd bij de interventiebureaus in de Gemeenschap.
- Het dient te worden gezegd dat dit systeem, zowel qua externe als interne bescherming tegen marktverstoringen, alleszins effectief en bevredigend functioneert. Het werkt bijgevolg prijsstabiliserend; ook voor de consument heeft een markt met redelijk stabiele prijzen aantrekkelijke kanten. De Europese Commissie beheert dit beleid en wordt daarbij terzijde gestaan door zogenaamde beheerscomité's, die per produkt (en groep) bestaan en die de Commissie adviseren.
- Het gemeenschappelijk landbouwbeleid kent een drietal wezenskenmerken, waaraan tot dusverre nimmer werd getornd, althans niet aan de principes.

Ten eerste is dat het vrije intra-communautaire handelsverkeer van alle produkten die onder dit beleid vallen. Er bestaan geen grensbelemmeringen in de vorm van bv. minimuminvoerprijzen, kwantitatieve restricties, gesloten perioden etc.

Ten tweede is er de communautaire preferentie waardoor er in de Gemeenschap uiteraard een voorkeur bestaat voor het EEG-produkt. Voor sommige produkten is deze preferentie een bepaald percentage of een deel van de heffing; voor andere, bv. granen en zuivel, vloeit de mate van preferentie voort uit het verschil tussen de interne marktprijs en de prijs waartegen invoer uit derde landen wordt toegelaten (de zogenaamde drempelprijs).

Ten derde is er de gemeenschappelijke financiële solidariteit. Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat de kosten van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, en met name in de sfeer van het markt- en prijsbeleid, volledig communautair worden gefinancierd; als zodanig zijn dit met name de kosten en de verliezen die optreden bij de interventie, alsmede de restituties, die worden verleend bij de export. De uitgaven voor het totale gemeenschappelijke landbouwbeleid maken ongeveer 70% van de begroting uit. Een deel van deze middelen wordt besteed aan verbetering van de structuur van de Europese landbouw, hetgeen van groot belang is voor de algemene infrastructurale toestand. Zo worden ook ruilverkavelingswerken en plattelandsontsluiting mede gefinancierd met deze communautaire middelen.

Daarvoor moet de gemeenschap de middelen beschikbaar stellen. Dit is uiteraard ook een taak van de Gemeenschap. Natuurlijk moet de Gemeenschap de middelen beschikbaar stellen.

- Enerzijds als gevolg van een toename van de productie, anderzijds door eenzijdige stijging van de opbrengsten per hectare en het daardoor voortvloeien van de productie voortvloeien op de afzetmogelijkheden. Aanpak van dit probleem kan tot verstoring van het interne evenwicht nogt door middel van interventie-maatregelen het niveau van de markt worden gered. De opslag, bewaring en de afzet van de productieve kosten achterward veel geld.

3. Kritiek op het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

- In het verleden is het Duitse zijde al eens betoogd dat dit beleid kritisch moet worden bezien door de Europese Commissie. Zij konde een rapport uit waarin zij signaleerde dat naast de goede verstandhouding met het gemeenschappelijk beleid er problemen waren met betrekking tot het verkievensrecht voor o.a. zuivel, granen en wijn. Het is duidelijk dat er overigens geen behoefte bestaat aan een kritische beoordeling van het beleid. De landbouw Raad alzoek de middelen om de problemen op te lossen van het Commissie-rapport.

2. Problemen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

- Het gemeenschappelijk landbouwbeleid, dat, mede door middel van de zoëven vermelde drie wezenskenmerken, een echt communautair en alleszins aantrekkelijk stuk sociaal-economisch beleid in de Gemeenschap vormt, is overigens niet probleemloos. Een der grote vraagstukken - en dat geldt voor elk landbouwbeleid - wordt gevormd door het streven om tegelijkertijd
 - a) redelijke prijzen en inkomens voor de producenten te realiseren
 - b) een redelijk marktevenwicht te handhaven
 - c) de kosten van het beleid in het redelijke te houden.

De Gemeenschap is er, evenmin als andere grote producentenlanden tot dusver niet in geslaagd om deze synthese voor alle produkten te bereiken. Dat is uiteraard ook zeer moeilijk omdat de mens de natuur niet beheerst.

- Enerzijds als gevolg van wellicht een te onvoorzichtig prijsbeleid in het verleden, anderzijds door aanzienlijke stijgingen van de opbrengsten per dier en per hectare is voor sommige produkten de produktie vooruitgelopen op de afzetmogelijkheden (bv. zuivel). Aangezien dit leidde tot verstoring van het interne prijspeil, moet door middel van interventie-maatregelen het teveel uit de markt worden genomen. De opslag, bewaring en de afzet met flinke reducties kosten uiteraard veel geld.

3. Kritiek op het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

- In het verleden is van Duitse zijde al eens betoogd dat dit beleid kritisch moest worden gezien door de Europese Commissie. Zij bracht een rapport uit waarin zij signaleerde dat naast de goede werking van het gemeenschappelijk beleid er problemen waren met betrekking tot het marktevenwicht voor o.a. zuivel, granen en wijn. Zij meende dat er overigens geen behoefte bestond aan een fundamentele herziening van het beleid. De Landbouw Raad alsook de Europese Raad namen goede nota van het Commissie-rapport..

De Raad werkt in nauw overleg met de Commissie aan behoud c.q. herstel van het marktevenwicht.

- Kwam destijds - 1973 - de kritiek van Duitse zijde, in Bremen - juli 1978 - was het Italië dat kritische geluiden liet horen. De Italiaanse kritiek is meer gericht op de wijze waarop de accenten zijn gelegd in het beleid; naar hun mening teveel op het Noorden en te weinig op het Zuiden van de Gemeenschap. In dat verband deed de Commissie voorstellen voor het Mediterrane gebied; de Landbouw Raad werkte dit reeds vrijwel geheel af.

Sinds een aantal jaren voert het V.K. kritiek op het reilen en zeilen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, alsmede op de financiële bijdrage en de besteding; daarover aan het slot meer.

- De kritiek van Callaghan met betrekking tot het gemeenschappelijk landbouwbeleid bevat in feite geen enkel nieuw geluid. Zijn drie verlangens zijn de volgende:
 - . de gemeenschap zou wat liberaler moeten zijn t.a.v. import uit derde landen;
 - . de gemeenschap zou de exportsubsidies beter moeten besteden;
 - . de lidstaten zouden bij de jaarlijkse prijsvaststelling een einde moeten maken aan prijsverhogingen voor produkten waarvan een overschot bestaat.

4. Onze stellingname.

- Alle drie wensen van Callaghan zijn vaker genoemd, meestal door vertegenwoordigers van de U.S.A., Australië en Nieuw-Zeeland. Dat Callaghan dit alles nog eens herhaalt betekent niet dat het een overbodig statement is. Zijn verlangens kan men zien als een bijdrage aan het streven naar een beter marktevenwicht. Zijn wensen lijken dan ook geenszins onredelijk, ook niet echt ingrijpend; kortom zij luiden op het eerste gezicht geen aanval in op het bestaande landbouwbeleid en tasten de grondslagen niet aan. Anders gezegd, Callaghan vraagt niet om een fundamentele herziening van de landbouwpolitiek; hij vraagt om meer soepelheid

bij de invoer, minder produktieprikkelers en bijgevolg minder uitvoersubsidies. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid aan charme zou winnen, wanneer de wensen van Callaghan - op deze wijze geïnterpreteerd - zouden kunnen worden gerealiseerd. Tegenover derde landen alsook tegenover velen in het V.K. zou het gemeenschappelijk landbouwbeleid dan meer sympathie ontmoeten.

- Het zou echter naïef zijn te veronderstellen dat Callaghan's wensen niet verder zouden reiken. Zijn benadering gaat duidelijk verder dan te streven naar een hersteld marktevenwicht. Immers eensoepeler invoerbeleid waarmee - gelet op zijn verwijzing naar "traditional suppliers" - kennelijk de invoer van boter, kaas, vlees etc. uit Australië, Nieuw-Zeeland en Canada wordt bedoeld, is alleen mogelijk als de Gemeenschap de eigen produktie fors terugdringt. Een "beter gebruik" van de export subsidies betekent de aanwending van middelen voor andere doeleinden. Dat houdt evenzeer een terugdringing van de gemeenschappelijke landbouwproduktie in.

Het getuigt van weinig begrip voor de bestaande situatie om thans vergrote import en inperking van de export te bepleiten. In de bestaande situatie - en dat is een moeilijke met overschotproblemen - is dat niet reëel, om niet te zeggen volslagen ondenkbaar.

Wanneer de Gemeenschap ernst maakt met het streven naar een herstel van het marktevenwicht, zal dat automatisch leiden tot minder interventiekosten, minder subsidies bij export om overschotten weg te werken en een aangename klimaat voor derde landen op de landbouwwereldmarkt.

- De Gemeenschap onderhandelt in de Tokio-ronde (de M.T.N.) ook over het handelsverkeer in landbouwprodukten. Daar vragen de derde landen ook - als Callaghan - een betere toegang tot de EEG-markt. In dat kader wordt door de EEG onderhandeld met Nieuw-Zeeland, Australië, de V.S., Canada en Japan.

Daarbij gaat het o.a. om kaas en vlees. Het gaat daarbij om betrekkelijk kleine porties, maar leverancierslanden als Nieuw Zeeland, Australië en Canada kunnen op de Japanse en de Amerikaanse markt nauwelijks beter terecht dan op onze EEG-markt!

- Kortom Callaghan's verlangens komen op het eerste gezicht niet radicaal over en wij hebben er geen moeite mee om ook met de derde landen goede banden te onderhouden; wij streven ook niet naar surplussen en een agressief exportsubsidie-beleid. Maar onze benadering is veeleer dat gestreefd moet worden naar een redelijk evenwicht tussen produktie en afzetmogelijkheden.

Onder die afzetmogelijkheden moet dan worden begrepen de afzet in de Gemeenschap, de traditionele export naar derde landen, alsmede de voedselhulp.

Voor sommige sectoren is de produktie structureel te groot, bv. de zuivelproduktie. Om daar het evenwicht te herstellen bieden de drie "wijzigingen" van Callaghan geen nieuwe perspectieven.

De Gemeenschap heeft nu eenmaal een paar miljoen melkkoeien te veel en die produceren melk, ook volgend jaar. Er zal in een programma voor meerdere naar gestreefd moeten worden om deze zaak recht te trekken. Uiteraard speelt daarin de prijs en het inkomen voor de zuivelproducent een belangrijke rol. De Commissie en de Raad werken reeds aan dit vraagstuk. Dat neemt uiteraard niet weg dat het zeer te betreuren is dat deze zuivelproduktie zo fors uit de hand is gelopen.

- Aan Callaghan kan in zoverre worden tegemoetgekomen dat door de Europese Raad een verklaring wordt geformuleerd, waarin aan het streven naar een beter marktevenwicht - wat meer kostenbesparend werkt - een hoge prioriteit moet worden toegekend.

Financiële aspecten.

- Het valt niet te ontkennen, dat de kosten van het landbouwbeleid hoog zijn opgelopen door het ontstaan van overschotten. In de bijlage zijn daarover enkele cijfers opgenomen. Dat het budget voor 70% naar de landbouw gaat mag op zich geen aanklacht tegen de landbouw zijn. Op andere terreinen is nauwelijks communautair beleid tot ontwikkeling gekomen.

Wanneer de landbouwsector de helft van de middelen zou behoeven die zij thans neemt, dan zou de begroting evenwel kleiner kunnen zijn. M.a.w. het vele dat landbouw vraagt gaat op de EEG-begroting niet ten kosten van bv. het Sociaal Fonds of het Regionaal Fonds.

- De Britse klacht dat de financiële bijdrage zo groot wordt is niet onbegrijpelijk. De Britten, maar ook anderen, hebben nooit gedacht dat de begroting zo snel zou stijgen. Een omstreden punt is in hoeverre bij de kwantificering van de bijdragen aan de begroting rekening moet worden gehouden met de zogenaamde m.c.b. (monetaire compenserende bedragen). Deze bedragen zijn ontstaan uit valuta-afwijkingen en kunnen niet worden toegeschreven aan het gevoerde landbouwbeleid. Daarover bestaat ook geen verschil van mening, maar de begroting wordt er wel zwaar door belast.

Aangezien de landbouwprijzen zijn uitgedrukt in de rekeneenheid betekent dit dat een waardeinstijging (revaluatie) of waardedaling (devaluatie) van een munt consequenties heeft voor de prijzen in nationale valuta. Het V.K.-pond ondergaat al sinds jaren een waardedaling. Het gevolg daarvan is dat de Britse landbouwprijzen in Britse valuta steeds zouden moeten worden verhoogd, om op het gemeenschappelijke niveau te blijven.

De Britse regering heeft er de voorkeur aan gegeven om de prijzen in nationale valuta relatief laag te houden, zodat het verschil met de gemeenschappelijke prijs wordt overbrugd door m.c.b.

Deze m.c.b. werken voor het V.K. als een subsidie aan de consument. De Britten beschouwen deze m.c.b. echter niet als middelen die aan de V.K.-schatkist ten goede komen. De Europese Commissie denkt daar geheel anders over en betwist het Britse standpunt. Niettemin blijft het voor de Britten een moeilijk te verteren zaak dat zij in 1980 - als de correctiejaren voorbij zijn - inderdaad een forse financiële bijdrage leveren.

24 november 1978

Bijlage

De ontwikkeling van het aandeel van de landbouwsector in de totale communautaire uitgaven sinds 1972.

In het onderstaande overzicht wordt uitgegaan van de bedragen zoals die zijn opgenomen in de Algemene Begroting van de Europese Gemeenschappen die jaarlijks door de Raad wordt vastgesteld. De landbouwuitgaven omvatten de uitgaven die voortvloeien uit hoofde van het markt- en prijsbeheer alsmede die ter verbetering van de landbouwstructuur in de E.G.

1 Jaar	2 Totale EG-uitgaven (x 100.000 RE)	3 EG-landbouwuitgaven (x 100.000 RE)	4 3:2 (in %)
1972	3.334,07	2.827,00	85
1974	5.017,17	3.835,00	76
1976	7.505,87	5.485,00	73
1978	12.226,30 ¹⁾	9.131,74 ¹⁾	75

1) x 100.000 ERE i.p.v. RE.

Uit prognoses van de Europese Commissie kan worden geconcludeerd dat het dalend verloop in het relatief aandeel zich gedurende de komende jaren voortzet zodat in 1981 de landbouwsector 67% van de EG-uitgaven voor haar rekening neemt.

24 november 1978